

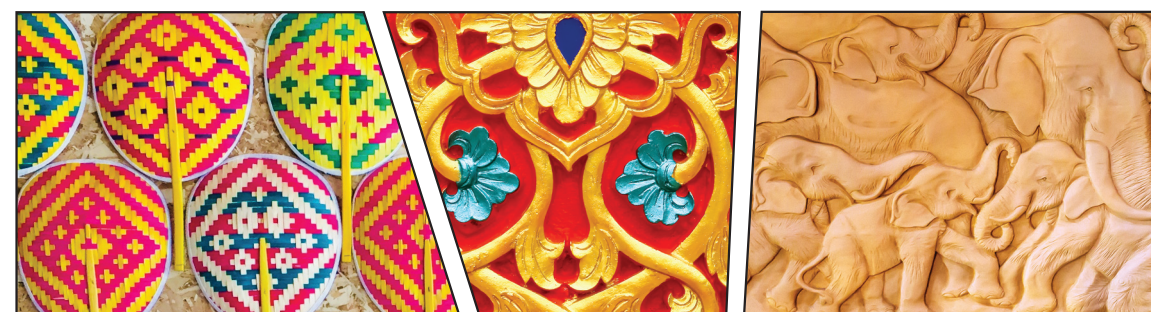
หนังสือเรียน
รายวิชาพื้นฐาน

ทัศนศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ผู้เรียบเรียง

รองศาสตราจารย์ ดร.เนื่ออ่อน ขรวัททองเขียว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพงษ์ เพียศิริ

ผู้ตรวจ

อาจารย์กิตตินันท์ บุตะเคียน

อาจารย์กัญญาวิรุ์ เทียนขุน

อาจารย์ธเนศ ดิ้นสกุล

บรรณาธิการ

ดร.ศักดิ์ชัย ใจซื่อตรง

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐-๒๒๔๓-๘๐๐๐ (อัตโนมัติ ๑๕ สาย), ๐-๒๒๔๑-๘๙๙๙

แฟกซ์ : ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ : ๐-๒๒๔๑-๔๑๓๑, ๐-๒๒๔๓-๗๖๖๖

website : www.iadth.com

สงวนลิขสิทธิ์

บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด

พ.ศ. ๒๕๖๗

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN : 978-616-05-5060-9

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้จัดทำตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความแตกต่างและความคล้ายคลึงกัน ของงานทัศนศิลป์และสิ่งแวดล้อม หลักการออกแบบและการจัดองค์ประกอบศิลปะ การวาดภาพ ทัศนียภาพ เอกภาพ ความกลมกลืนในงานปั้นและงานหล่อผสม การออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ และ งานกราฟิก การประเมินงานทัศนศิลป์ ทัศนศิลป์ไทยและท้องถิ่น และการสร้างสรรค์งานศิลปะไทย และวัฒนธรรมต่าง ๆ

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สอนและผู้เรียน หนังสือเรียนเล่มนี้จึงได้จัดทำเนื้อหา ที่ทันสมัย มีกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน กระตุ้นกระบวนการคิด นอกจากนี้ยังได้สอดแทรกข้อมูลเกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพ คำศัพท์น่ารู้ เพิ่มเติมเสริมความรู้ รักษ์โลก โครงการสุนัตกรรม และผังสรุปสาระสำคัญสู่การสร้างความรู้ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนเล่มนี้ จะช่วยพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

หน้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

ความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของงานทัศนศิลป์ และสิ่งแวดล้อม

- ทัศนธาตุ
- ตัวอย่างผลงานของศิลปินกับสิ่งแวดล้อม

๕
๗
๑๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

หลักการออกแบบและการจัดองค์ประกอบศิลปะ

- หลักการออกแบบ
- การจัดองค์ประกอบ
- หลักการจัดองค์ประกอบ

๒๐
๒๑
๒๒
๒๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

การวาดภาพทัศนียภาพ

- ภาพหุ่นนิ่ง
- ภาพทิวทัศน์
- ทัศนียภาพ

๓๒
๓๓
๓๔
๓๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

เอกภาพ ความกลมกลืนในงานปั้นและงานหล่อผสม

- งานประติมากรรม
- ประเภทของงานประติมากรรม
- ลักษณะของงานประติมากรรม
- งานศิลปะหล่อผสมและศิลปะแนวจิตตาวง
- การสร้างสรรค์งานประติมากรรม

๔๕
๔๖
๔๘
๔๙
๕๔
๕๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

การออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ และงานกราฟิก

- ความหมายของการออกแบบ ๖๐
- จุดมุ่งหมายของการออกแบบ ๖๐
- การออกแบบรูปภาพ ๖๑
- การออกแบบภาพสัญลักษณ์ในลักษณะต่าง ๆ ๖๒
- การออกแบบกราฟิก ๖๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

การประเมินงานทัศนศิลป์

- เกณฑ์การประเมินงานทัศนศิลป์ ๗๑
- ผู้ประเมินผลงาน ๗๒
- การนำเสนอผลงาน ๗๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

ทัศนศิลป์ไทยและท้องถิ่น

- วิวัฒนาการของทัศนศิลป์ไทย ๘๑
- ทัศนศิลป์พื้นบ้านของไทย ๘๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘

การสร้างสรรคงานศิลปะไทย และวัฒนธรรมต่าง ๆ

- ศิลปะไทย ๙๓
- ศิลปะสากลหรือศิลปะตะวันตก ๙๕
- งานทัศนศิลป์ของวัฒนธรรมต่าง ๆ ๙๗
- จุดประสงค์ในการสร้างสรรคงานทัศนศิลป์ ๑๐๓

หอศิลป์และศูนย์วัฒนธรรม

๑๐๗

อภิธานศัพท์

๑๐๙

บรรณานุกรม

๑๑๑

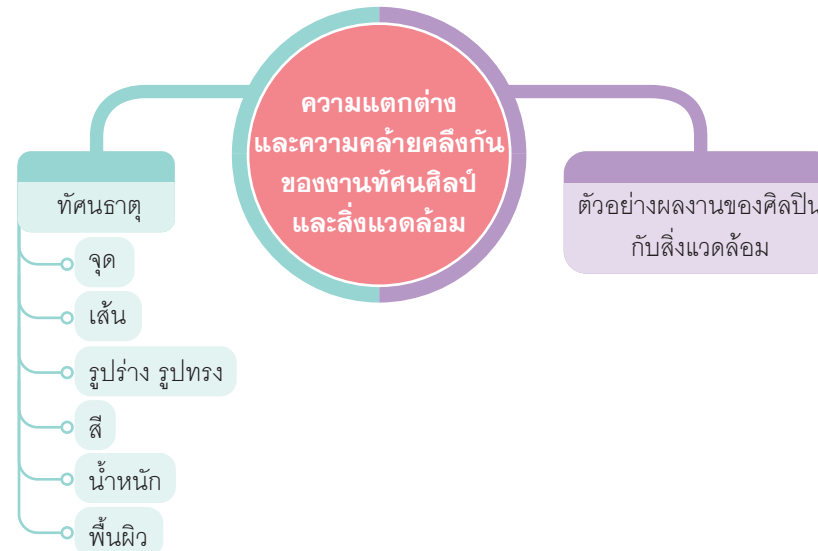
หน้า

หน่วยการเรียนรู้ที่

ความแตกต่างและความคล้ายคลึงกัน ของงานทัศนศิลป์และสิ่งแวดล้อม

ผังสาระการเรียนรู้

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

บรรยายความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของงานทัศนศิลป์และสิ่งแวดล้อมโดยใช้ความรู้เรื่องทัศนธาตุ (ศ ๑.๑ ม.๑/๑)

สาระสำคัญ

ทัศนธาตุเป็นองค์ประกอบพื้นฐานทำให้เกิดงานทัศนศิลป์ และในสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราก็ประกอบด้วยทัศนธาตุเช่นกัน แต่จะมีความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันออกไป เราจึงควรเรียนรู้และทำความเข้าใจทัศนธาตุเพื่อจะได้แยกแยะความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของงานทัศนศิลป์และสิ่งแวดล้อมได้

จุดประกายความคิด

ทั้ง ๒ ภาพ
เป็นผลงานทัศนศิลป์
ประเภทใด
และมีความเหมือน
และแตกต่างกันอย่างไร

ศิลปะ (Art)

ศิลปะ คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงจินตนาการ ความรู้ ปัญญา และประสบการณ์
ศิลปะแบ่งออกได้ดังนี้

ศิลปะแบ่งตามลักษณะของผลงาน

๑. จิตรกรรม (Painting)
๒. ภาพพิมพ์ (Print Making)
๓. ประติมากรรม (Sculpture)
๔. สถาปัตยกรรม (Architecture)
๕. ดนตรี นาฏกรรม (Music, Drama)
๖. วรรณกรรม (Literature)

ศิลปะแบ่งตามการรับสัมผัส

๑. ทัศนศิลป์ (Visual Art) รับสัมผัสทางการเห็น
๒. โสตศิลป์ (Music) รับสัมผัสทางการได้ยิน
เช่น ดนตรี
๓. วรรณศิลป์ (Literary) รับสัมผัสทาง
การอ่าน และความรู้ทางภาษา

ทัศนศิลป์ (Visual Art)

ทัศนศิลป์ เป็นงานศิลปะที่รับรู้ได้ด้วยการมองเห็น เกิดจากการสร้างสรรค์ด้วยฝีมือของมนุษย์ เช่น งานจิตรกรรม ประติมากรรม และงานสถาปัตยกรรม

องค์ประกอบศิลป์ (Art Composition)

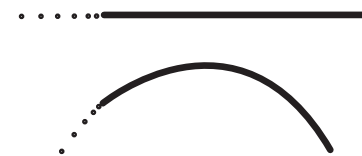
องค์ประกอบศิลป์ เป็นการนำส่วนประกอบต่าง ๆ ของทัศนศิลป์ที่เรียกว่า ทัศนธาตุ มาประกอบให้เกิดผลและสื่อความหมายตามวัตถุประสงค์ องค์ประกอบศิลป์นับว่าเป็นแกนและโครงสร้างหลักของศิลปะทุกสาขา

ทัศนธาตุ (Visual Elements)

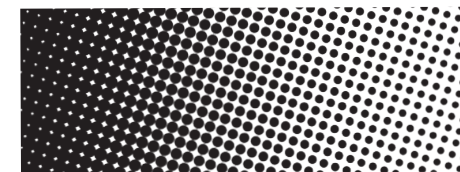
ทัศนธาตุ คือ ส่วนประกอบที่ทำให้เกิดงานทัศนศิลป์ ซึ่งสามารถมองเห็นได้ด้วยสายตา ประกอบด้วย จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง สี น้ำหนัก พื้นผิว

๑. จุด (Point)

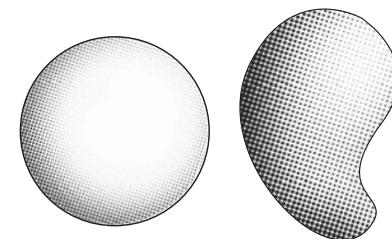
จุด คือ ทัศนธาตุเบื้องต้นที่สุด ไม่มีมิติ (ไม่มีความกว้าง ความยาว และความลึก)

จุด เมื่อนำมาเรียงต่อกันจะเกิดเส้น

จุดรวมกันหลายจุดจะเกิดเป็นน้ำหนัก

จุดอยู่ในรูปทรงจะเกิดเป็นปริมาตร

๒. เส้น (Line)

เส้นเกิดจากการต่อกันของจุดที่เรียงต่อกันอย่างสม่ำเสมอและมีทิศทาง เส้นมีมิติเดียว คือ ความยาว

ลักษณะของเส้น

เส้นตรง

เส้นโค้ง

เส้นหยัก

เส้นขด

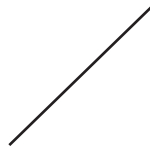
ทิศทางของเส้น

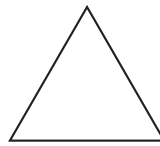
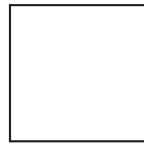
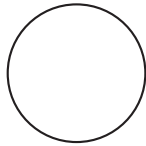
แนวนอน

แนวตั้ง

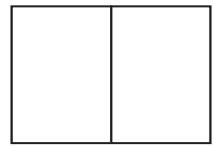

แนวเฉียง

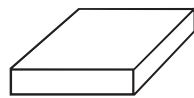

เมื่อนำเส้นมารวมกันจะเกิดเป็นรูปร่าง

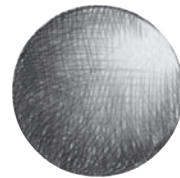
คุณสมบัติของเส้น

เส้นทำหน้าที่แบ่งส่วน

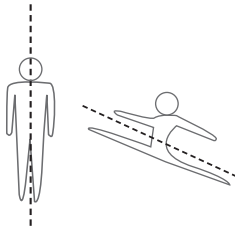
สร้างขอบเขตให้เกิด
ความแบนราบและรูปทรง

สานกันทำให้เกิดน้ำหนัก

เส้นที่เห็นด้วยตา

เส้นที่เห็นด้วยใจ
(เส้นโครงสร้างภายใน)

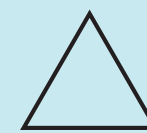
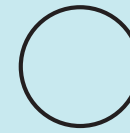

เส้นทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก

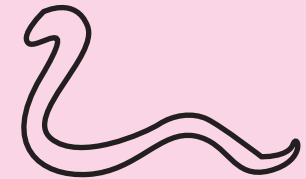
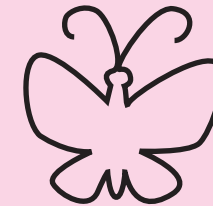
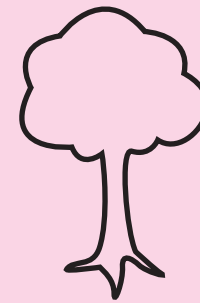
๓. รูปร่าง รูปทรง (Shape and Form)

รูปร่าง (Shape) คือ พื้นที่ที่เกิดจากการนำเส้นมาประกอบกันเป็นภาพ ๒ มิติ คือ ความกว้าง และความยาว รูปร่างแบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

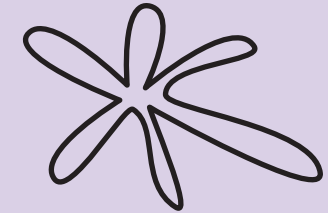
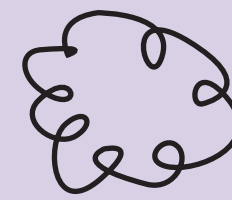
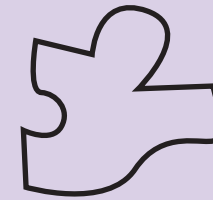
๑. รูปร่างเรขาคณิต (Geometric Shape) เป็นรูปร่างที่มีความแน่นอน สามารถวัดหรือคำนวณได้

๒. รูปร่างอินทรีย์ (Organic Shape) เป็นรูปร่างของสิ่งมีชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงหรือเจริญเติบโต

๓. รูปร่างอิสระ (Free Shape) เป็นรูปร่างที่ไม่มีความแน่นอน ชัดเจน เปลี่ยนไปตามอิทธิพลของการกระทำหรือสิ่งแวดล้อม

รูปทรง (Form) คือ สิ่งที่มีความหนาหรือลึก มีลักษณะเป็น ๓ มิติ มีความยาว ความกว้าง ความหนา ความลึก ความสูง และมีลักษณะอื่น ๆ อีก เช่น ทิศทาง ลื่น ยาว โค้ง เป็นคลื่น มีทิศทาง เคลื่อนไหวในทางราบ ทางตั้ง ทางเฉียง และทางลึก

๔. สี (Colour)

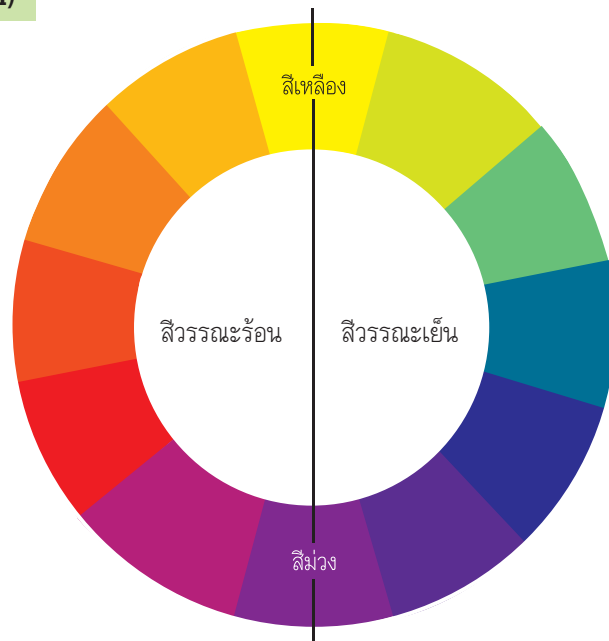
สี เป็นทัศนธาตุที่มีลักษณะของธาตุทุกอย่างอยู่รวมกันครบถ้วน ทั้งเส้น น้ำหนัก ผิว

- มีคุณลักษณะพิเศษ คือ ความเป็นสี (Hue) ทำให้เราสามารถแยกแยะแต่ละสีออกจากกันหรือระบุได้ว่าเป็นสีอะไร

- มีความเข้มของสี (Intensity) ซึ่งสามารถแสดงความสดของสีได้ตั้งแต่เข้มที่สุดจนถึงอ่อนที่สุด สีใดที่มีความเข้มของสีสูง คือ สีที่มีความบริสุทธิ์ของความเป็นสีนั้น หรือถ้าสีใดที่มีความอ่อน คือ สีที่มีการผสมของสีอื่น เช่น สีขาว

- สามารถกระตุ้นอารมณ์และมีอิทธิพลต่อความรู้สึกได้ต่างกันออกไปในแต่ละสี

วงจรสี (Colour Wheel)

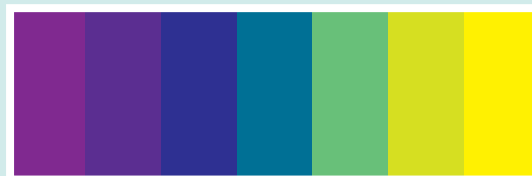
สีวรรณะร้อน (Warm Tone)

- สีวรรณะร้อน คือ สีที่ให้ความรู้สึก ตื่นเต้น ร้อนแรง อบอวล ได้แก่ สีเหลือง สีส้มเหลือง สีส้ม สีส้มแดง สีแดง สีม่วงแดง และสีม่วง

สีวรรณะเย็น (Cool Tone)

- สีวรรณะเย็น คือ สีที่ให้ความรู้สึกเย็น นิ่ง สงบ สดชื่น สบาย ได้แก่ สีม่วง สีม่วงน้ำเงิน สีน้ำเงิน สีเขียวน้ำเงิน สีเขียว สีเขียวเหลือง และสีเหลือง

* หมายเหตุ สีเหลืองและสีม่วงจะอยู่ได้ทั้งในสีวรรณะร้อนและสีวรรณะเย็น

ตัวอย่างผลงานที่ใช้สีวรรณะร้อนและสีวรรณะเย็น

‘ทิวทัศน์ที่จอร์แดน’
เพ็ญสินี นิลวัฒน์านนท์ สีน้ามัน ๒๕๕๓
(สีประเภทวรรณะร้อน)

จากภาพทิวทัศน์ที่จอร์แดน จะเห็นว่าสีโดยรวมของภาพเป็นสีวรรณะร้อน ให้ความรู้สึก ร้อน อบอวล

‘ป่าดงดิบ’
ปิยะวัฒน์ มังกรวงษ์ สีน้า ๒๕๓๖
(สีประเภทวรรณะเย็น)

ส่วนภาพป่าดงดิบ สีโดยรวมของภาพเป็น สีเขียว ซึ่งเป็นสีวรรณะเย็น ให้ความรู้สึกเย็น ชุ่มฉ่ำ สดชื่น

วรรณะสีส่วนรวม (Tonality) คือ การใช้สีใดสีหนึ่งเป็นสีหลักในการสร้างผลงาน

‘มิติ ๑/๓๐’ ไชยยศ จันทราทิติย์
แม่พิมพ์กระดาษ ๒๕๓๐

จากภาพ จะเห็นได้ว่าการใช้สีอื่นรวมกัน อยู่ในภาพ แต่ถ้ามองโดยรวมแล้ว ภาพมิติ ๑/๓๐ สีส่วนรวมจะเป็นสีน้ำเงิน

‘ดอกหญ้ายอดดอย’ วินัย ปราบริปู
สีอะคริลิก ๒๕๓๗

ภาพดอกหญ้ายอดดอยมีสีส่วนรวมเป็นสีเขียว

สีกลมกลืนกัน (Harmony Colour) การใช้สีที่น้ำหนักรสีหรือค่าของสีมีความใกล้เคียงกันในวงจรสี

‘สามโคก นนทบุรี’ สจิต ปุยอ้อ
สีน้ำ ๒๕๐๕

‘วันสิ้นน้ำเงิน-พฤษภา’ หมายเลข ๑
จุฬาทิตย์ ทองรุ่งโรจน์ แม่พิมพ์ตะแกรงไหม ๒๕๒๕

สีปฏิพัทธ์หรือสีคู่ตรงกันข้ามในวงจรสี (Contrast Colour) คือ สีที่ตัดกันอย่างรุนแรงหรือสีที่อยู่ตรงกันข้ามในวงจรสี การใช้สีตัดกันควรใช้ในสัดส่วน ๒๐ : ๘๐ เปอร์เซนต์ และอาจมีสีอื่น ๆ เข้ามาใช้ร่วมอยู่ได้

สีในงานของศิลปิน ศิลปินแต่ละคนจะเลือกใช้สีในการสร้างสรรคงานศิลปะที่แตกต่างกันออกไป ศิลปินบางคนเลือกใช้สีเลียนแบบสีจริงในสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ในขณะที่ศิลปินบางคนเลือกที่จะใช้สีถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองให้ต่างออกไปจากสีที่เป็นจริง บางคนใช้จินตนาการเพิ่มเติม

‘สีและรูปลักษณะ’ สุธาสว่าง แม่พิมพ์ตะแกรงไหม ๒๕๑๗

การใช้สีเลียนแบบสีจริงในธรรมชาติ

‘สีในทิวทัศน์ หมายเลข ๔’
จตุญ บุญสวน สีน้ำมัน ๒๕๒๗

ภาพสีในทิวทัศน์ หมายเลข ๔ เป็นโครงสร้างรวม ๆ ไม่เน้นรายละเอียด ใช้พู่กันป้ายอย่างอิสระและประสานสัมพันธ์กัน ลักษณะของสีใกล้เคียงกับสีจริงในธรรมชาติ

‘ภาพสะท้อน’ เรืองศักดิ์ บุญวาทย์กุล
สีน้ำมัน ๒๕๔๖

ภาพสะท้อน เป็นภาพเน้นรายละเอียดแบบเหมือนจริง ระบายสีและเกลี่ยสีให้มีความอ่อน-แก่ตามแสง-เงาในธรรมชาติ

การใช้สีที่เน้นอารมณ์ความรู้สึกของศิลปิน

‘สุโขทัย’ ทวี รัชนิกร สีน้ำมัน ๒๕๔๔

ภาพสุโขทัย โครงภาพมีที่มาจากทิวทัศน์โบราณสถานสมัยสุโขทัย โดยศิลปินได้จินตนาการสีอันใหม่

‘Prince of the Pool’
อานัน อ้วนสินธุ์ศิริ สีอะคริลิก ๒๕๓๕

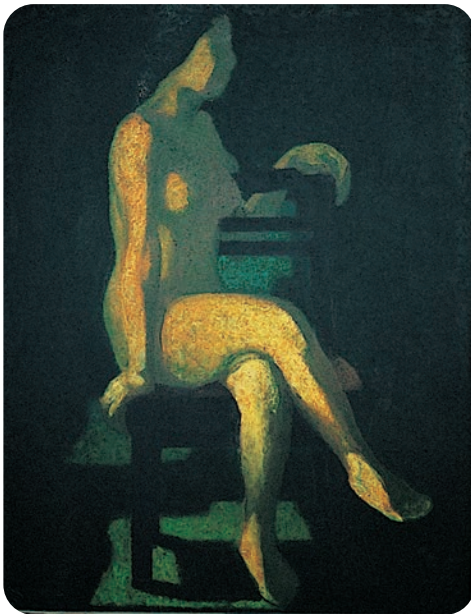
ภาพ Prince of the Pool สร้างบรรยากาศของภาพให้ดูเงียบเหงา น่าสงสัย และตึงเครียดด้วยโทนสีเข้มและหม่น

๕. น้ำหนัก (Tone)

น้ำหนัก คือ ระดับความอ่อน-แก่ของสีดำหรือสีอื่น ๆ หรือแสง-เงา น้ำหนักมีความกว้าง ความยาว เมื่อรวมตัวกันทำให้เกิดระยะและความลึก ทำให้รูปทรงมีปริมาตร นอกจากนี้น้ำหนักยังสามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกได้อีกด้วย

ระดับความอ่อน-แก่ของสีดำและสีอื่น ๆ

‘แสง-เงา’ ส้มวงค์ ทัพพรัดน์
สีน้ำมัน ๒๕๑๗

ภาพแสง-เงา ศิลปินลดทอนรายละเอียดของหน้าตาและกล้ามเนื้อออกไปแล้วระบายสีเป็นส่วนใหญ่ ๆ แสดงพื้นที่ที่มีแสงสว่างมาก สว่างน้อย และส่วนที่อยู่ในเงา

‘วัดโพธิ์’ นิพนธ์ ฤทธิ์ตะโกมล สีน้ำมัน ๒๕๐๕

ภาพวัดโพธิ์ ศิลปินลดทอนรายละเอียด แต่ใช้การระบายสีอ่อน-แก่แสดงแสง-เงา

๖. พื้นผิว (Texture)

พื้นผิว คือ ลักษณะภายนอกของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งสามารถสัมผัสหรือมองเห็นด้วยสายตาและทำให้เกิดความรู้สึกถึงลักษณะของพื้นผิวนั้น ๆ พื้นผิวอาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น พื้นผิวที่ต่างกันย่อมทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกัน

ตัวอย่างพื้นผิว

พื้นผิวหยาบ

พื้นผิวเรียบ

พื้นผิวด้าน

พื้นผิวมัน

พื้นผิวขรุขระ

พื้นผิวราบเรียบ

พื้นผิวที่สามารถสัมผัสได้จริง

พื้นผิวที่ถูกสร้างขึ้น ดูด้วยตาแล้วรู้สึกคล้ายของจริง

ตัวอย่างผลงานของศิลปินกับสิ่งแวดล้อม

ศิลปิน (Artist) หมายถึง บุคคลผู้สร้างสรรค์งานศิลปกรรม เป็นบุคคลที่มีประสาทความรู้สึกไว มีความคิด ประกอบด้วยฝีมือ ความสามารถ ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงาน

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งธรรมชาติ คน สัตว์ หรือสิ่งของอื่น ๆ สิ่งแวดล้อมมักเป็นแรงบันดาลใจให้มนุษย์สร้างงานทัศนศิลป์

สิ่งแวดล้อมในแต่ละสถานที่มีความแตกต่างกัน การสร้างผลงานศิลปะของศิลปินก็ย่อมแตกต่างกัน โดยนำทัศนธาตุมาถ่ายทอดด้วยเทคนิควิธีการที่ต่างกันไป ทำให้เกิดผลงานที่หลากหลาย ศิลปินอาจเลือกใช้สี เส้น หรือแสง-เงา เพื่อถ่ายทอดผลงานให้ผู้ชมได้รู้สึกถึงบรรยากาศของสถานที่นั้น ๆ เช่น การใช้สีโทนเย็นในภาพชนบท เพื่อแสดงถึงความร่มเย็น สงบ หรือการเลือกใช้สีโทนร้อนในภาพวาดชีวิตในเมือง เพื่อแสดงถึงความวุ่นวาย หรือใช้สีตามทัศนะและแนวความคิดส่วนตัว

ภาพ ๕ ชันวาคม ศิลปินใช้พู่กันป้ายไปตามทิศทางและรูปร่างที่เห็น ทำให้รู้สึกมีบรรยากาศยามค่ำคืนและการเคลื่อนไหวดุจมีชีวิตชีวา

‘๕ ชันวาคม’ สาทิต ทิมวัฒนบรรเทิง สีนํ้ามัน ๒๕๕๔

ภาพเชียงใหม่ ๑ ศิลปินถ่ายทอดความรู้สึกจากสิ่งที่เห็นในธรรมชาติ แบบเหมือนจริง

‘เชียงใหม่ ๑’ สัต ปุยอ็อก ลีอะคริลิก ๒๕๕๐-๕๔

ภาพบนหาดทราย...อีกครั้ง ศิลปินถ่ายทอดผลงานจากธรรมชาติของทิวทัศน์ทะเล โดยลดรายละเอียดลงไป และระบายสีให้ดูเรียบง่ายขึ้น

‘บนหาดทราย...อีกครั้ง’ ไหวจิต พึ่งเกษมสมบูรณ์
แม่พิมพ์โลหะ ๒๕๒๗

การเปรียบเทียบผลงานทัศนศิลป์และสิ่งแวดล้อม

ภาพถ่ายทิวทัศน์ทะเล

ภาพวาดทะเล

ภาพทะเล ศิลปินประทับใจในความงดงามของทะเลและถ่ายทอดออกมาเป็นงานทัศนศิลป์ประเภทจิตรกรรม ภาพทั้งสองมีความคล้ายกันในองค์ประกอบศิลป์ เช่น ปรากฏเส้นขอบฟ้าเหมือนกัน น้ำทะเลเป็นสีฟ้าเช่นเดียวกัน แต่การสร้างงานทัศนศิลป์ไม่จำเป็นต้องถ่ายทอดออกมาให้เหมือนกับต้นแบบทั้งหมด อาจมีการตัดทอนและเพิ่มรายละเอียดบางส่วนได้ตามความต้องการของศิลปิน

G

ขั้นสังเกต รวบรวมข้อมูล (Gathering)

๑. นักเรียนสังเกตภาพงานศิลปะที่กำหนด แล้วระบุประเภทของงานและการรับสัมผัส

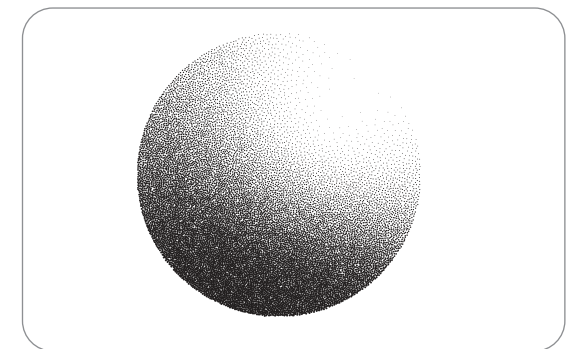
P

ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing)

๒. นักเรียนพิจารณาภาพที่กำหนด แล้ววิเคราะห์เกี่ยวกับทัศนธาตุที่ปรากฏในภาพ

ภาพที่ ๑

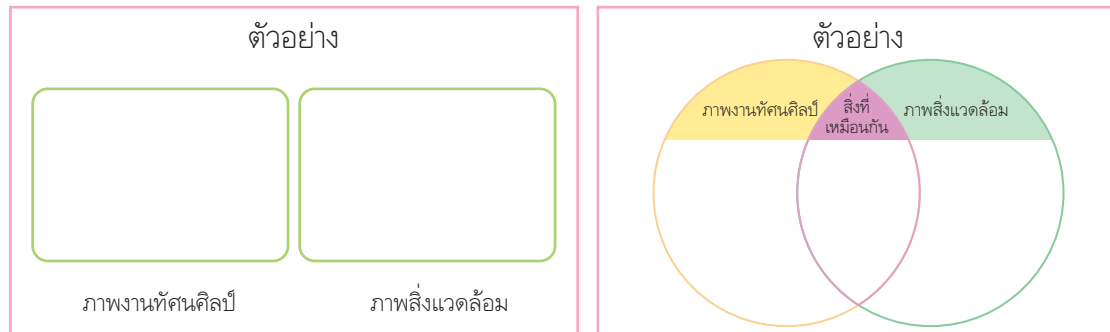

ภาพที่ ๒

- ภาพใดเป็นจุดที่พบได้ในธรรมชาติ
- สิ่งใดบ้างในธรรมชาติที่มีจุดคล้ายภาพที่ ๑
- เมื่อจุดวางเรียงต่อกันทำให้เกิดทัศนธาตุใด
- เมื่อจุดรวมกันในปริมาณที่ต่างกัันดังภาพที่ ๒ เกิดเป็นทัศนธาตุใด

A1 ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and Constructing the Knowledge)

๓. นักเรียนแบ่งกลุ่ม แต่ละกลุ่มเตรียมกระดาษ A4 จำนวน ๒ แผ่น แล้วร่วมกันเลือกภาพงานทัศนศิลป์ และสิ่งแวดลอมอย่างละ ๑ ภาพ ตัดภาพลงในกระดาษ A4 จากนั้นวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างของทัศนธาตุที่ปรากฏในภาพลงในแผนภาพความคิด

๔. นักเรียนสรุปความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของงานทัศนศิลป์ และสิ่งแวดลอม

A2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skill)

๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานและสะท้อนผลจากข้อเสนอแนะ ดังนี้
- นักเรียนพึงพอใจในผลงานของกลุ่มตนเองมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด
 - นักเรียนมีปัญหาและอุปสรรคในการทำงานกลุ่มหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - นักเรียนมีวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานกลุ่มอย่างไร

S ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-Regulating)

๖. นักเรียนประเมินตนเองและร่วมกันอภิปรายแนะแนวทางในการนำความรู้ไปพัฒนาผลงาน ดังนี้
- การใช้ความรู้เรื่องทัศนธาตุบรรยายสิ่งแวดลอมและงานทัศนศิลป์ มีประโยชน์และคุณค่าอย่างไร

คำศัพท์น่ารู้

คำศัพท์	คำอ่าน	ความหมาย
Hue	ฮิว	สี เฉดสี
Intensity	อินเทน' ซะที	ความเข้มข้น ความหนาแน่น
Wheel	วีล	ล้อ กงจักร

โครงงานสุนวัตกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่ม แต่ละกลุ่มสำรวจทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์และสิ่งแวดลอม แล้วร่วมกันวิเคราะห์ ทัศนธาตุที่พบในงานทัศนศิลป์และสิ่งแวดลอม แล้วสรุปรวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นหนังสือสามมิติ (Pop-Up)

ผังสรุปสาระสำคัญสู่การสร้างความรู้

